

програм поєднання викладання та науково-дослідницьких робіт. Основними перешкодами в цьому напрямі залишається недостатній рівень володіння іноземними мовами та брак коштів для підтримки програм навчання за кордоном. В Україні існує проблема щодо фінансування міжнародних програм навчання студентів та молодих науковців, підвищення їхньої мобільності, хоча такі заходи є невід'ємною частиною програм нової європейської політики сусідства та партнерства. Розуміння та широке використання англійської мови, на думку європейських експертів, може стати вагомою перевагою щодо амбіцій України в Європі та зростання іноземних інвестицій в Україні.

Для оцінки реформування й модернізації вищої освіти велике значення мають контакти вищих навчальних закладів із зовнішніми організаціями та приватними бізнес структурами.

Модернізація структури вищої освіти передбачає запровадження, трьохциклової системи освіти (бакалавр - магістр - доктор філософії). Щоправда, навколо питання про підготовку на третьому циклі - доктор філософії (PhD) - тривають серйозні дискусії. Кінцевий варіант адаптації підготовки фахівців на третьому циклі ще не визначений, проте в умовах сьогодення постає нагальною потребою необхідність ґрунтовного обговорення з науково-педагогічною громадськістю низки проблем щодо запровадження третього Болонського циклу [3].

Отже, глобальний характер сучасної освіти в умовах становлення інформаційного суспільства, який характеризується посиленням інтернаціоналізації, стандартизації, підвищенням вимог до якості освіти, а також внутрішній соціально-економічний імператив зумовлюють необхідність оптимальної модернізації національної системи вищої освіти. З огляду на стратегічні пріоритети розвитку держави (ефективність соціально-економічного реформування, конкурентоспроможність національної економіки, розбудова соціально-правової держави, міжнародне визнання тощо), інтеграція вищої освіти до європейського освітнього простору стає стратегічно обумовленою і закономірною, а реформування її структури – нагальною необхідністю.

Список використаних джерел:

1. Державна Національна програма «Освіта». Україна XXI століття. – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
2. Указ Президента України Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року // від 25.06.2013 року// № 344
3. Андрущенко В.П. Роздуми про освіту: Статті, нариси, інтерв'ю /В.П.Андрущенко // Знання України, 2010 – 670 с.

Болонський процес та євроінтеграція: вища освіта України сьогодні

Михайлюк Л.Г., студент ННІПІ НАВС

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент *Остафійчук Т.В.*

Одним з основних чинників, котрі реально визначають майбутнє нації, виступає освіта. Завдяки багатом поколінням педагогів в Україні створено міцний фундамент освіти. Розвиток і зміцнення інтелектуального потенціалу української нації - це поштовх не лише для економіки, а й для забезпечення місця в колі цивілізованих народів Об'єднаної Європи.

Процес європейської інтеграції не може обмежуватися лише політичними та економічними факторами - він має охоплювати усі сфери суспільного життя: економічну, політичну, правову, наукову, культурну, освітню. Саме гуманітарний розвиток суспільства є головною передумовою успішного просування в цьому напрямі. Саме освіта значною мірою закладає погляди, цінності, способи сприйняття й інтерпретації світу тощо. Усвідомлення цього фактору керівництвами європейських країн втілювалося в започаткуванні Болонського процесу тобто підписанням 1999 року у Болоньї 29 країнами Європи угоди про інтеграцію вищої освіти і формування європейського освітнього, наукового та інформаційного простору.

На сьогоднішній день реформа законодавства про вищу освіту стоїть на порядку денному з моменту вступу України до Болонського процесу в 2005 році, проте обсяг змін, які потрібно здійснити в системі вищої освіти ще досить великий.

Всі законопроекти «Про вищу освіту», декларують інтеграцію до Європейського та світового освітнього простору, але чи містяться в них необхідні для такої інтеграції норми? Введення, наприклад, двох циклів навчання для української освіти не може бути самодостатньою метою, бо не може сформулювати відповідь на вищезазначені проблеми. Слід зазначити, що всі законопроекти пропонували перейти на загальноєвропейську триступеневу систему вищої освіти: бакалавр, магістр, доктор філософії, але на сьогодні Законом встановлені освітньо-професійний ступінь молодшого бакалавра, освітні ступені бакалавра і магістра, освітньо-науковий ступінь доктора філософії та науковий ступінь доктора наук. При цьому згідно з п.2 прикінцевих та перехідних положень «1) освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, що провадиться вищими навчальними закладами і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується у межах державного документа про вищу освіту встановленого зразка - диплома спеціаліста. Останній прийом на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста проводиться у 2016 році; 2) вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста (повна вища освіта) після набрання чинності цим Законом прирівнюється до вищої освіти ступеня магістра» [1]. Проте ця норма потребує кваліфікованого тлумачення для розуміння пересічними громадянами.

В результаті, наближаючи нашу систему до європейських вимог, ми тільки заплутали систему освітньо-кваліфікаційних рівнів, не змінивши змістовної частини навчальних планів. Вимоги до рівня спеціаліста не зазнали змін, а рівні бакалавра і магістра не отримали якогось нового змістовного наповнення – це виявились або урізані, або дещо розширені програми спеціалістів.

Але триступенева освіта є не єдиною вимогою Болонського процесу. Необхідним для оцінки знань є впровадження в Україні Європейської кредитно-трансферної системи та орієнтація на результати навчання. Більше того, без впровадження ЄКТС неможлива мобільність студентів, яка є «барометром» Болонського процесу. Але чи достатньо таких впроваджень для визнання українських дипломів за кордоном? Як показує

світова практика, держави створюють систему мотивації для залучення фахівців з іноземною вищою освітою, в нашій же країні «мотивує» система нострифікації.

Підсумовуючи, варто зазначити, що українська практика засвідчує потребу закріплення на рівні законів не лише декларативних норм напряму розвитку вищої освіти, а й конкретних інструментів їх реалізації, що відсутні в Законі України «Про вищу освіту». Це означає, що прийняття нового Закону України «Про вищу освіту» - це фактично лише початок реформ вищої освіти.

Отже, українська освітня система поки що мало придатна для того, щоб готувати освічені і кваліфіковані кадри для сучасного ринку праці. Вирішення цієї проблеми вимагає серйозних змін в підходах до навчання, структури і змісту навчального процесу, мотивованого навчання студентів і, врешті-решт, відповідність здобутих студентами знань до попиту з боку роботодавців.

Список використаних джерел:

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України, 2014 рік.